

154183 - آیا جشن گرفتن شب نیمه شعبان با پخش شیرینی میان کودکان به هدف شاد کردن آنان برای نزدیک شدن رمضان جایز است؟

سوال

آیا جشن گرفتن شب نیمه شعبان به عنوان یک میراث فرهنگی مردمی در برخی کشورها جایز است؟ توضیح دهم که برخی از مردم در کشور ما در این شب به کودکان شیرینی می‌دهند... بنابراین چنین مناسبتی صرفاً یک شادی برای فرا رسیدن رمضان قلمداد می‌شود... آیا اشکالی در شادی کودکان برای این مناسبت هست، در صورتی که فقط به شیرینی دادن به کودکان اکتفا شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

جشن گرفتن شب نیمه شعبان جایز نیست، چه از طریق قیام و نماز این شب یا خواندن قرآن یا پخش کردن شیرینی و غذا دادن و مانند آن باشد.

در سنت صحیح چیزی درباره مشروعیت مخصوص گرداندن این شب برای عبادت یا عادت خاصی نیامده، بنابراین نیمه شعبان مانند دیگر شب‌های سال است.

علمای انجمن دائم فتوا می‌گویند:

«جشن گرفتن به مناسبت شب قدر یا دیگر شب‌های سال یا جشن گرفتن برای احیای این مناسبت‌ها مانند نیمه شعبان و شب معراج و شب مولد نبوی جایز نیست؛ زیرا همه این‌ها از بدعت‌های نوساخته است که از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و از صحابه‌شان چیزی در این باره وارد نشده است و رسول الله - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **هرکس کاری انجام دهد که امر ما بر آن نیست آن [کار] مردود است** و هرگونه یاری رساندن در برگزاری این جشن‌ها چه مالی و چه از طریق هدایا یا توزیع جایز نیست و برگزاری سخنرانی در این مناسبت‌ها جوار ندارد زیرا این کار به مثابه اقرار و تایید و تشویق به آن است بلکه باید این مراسم‌ها را انکار کرد و در آن حاضر نشد» (فتاوی اللجنة الدائمة: ۲ / ۲۵۷ - ۲۵۸).

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد:

ما برخی عادات و رسوم داریم که نزد ما جا افتاده و نسل به نسل در برخی مناسبات انجام می‌دهیم مانند پختن کیک و بیسکویت در عید فطر و آماده کردن غذای گوشت و میوه در شب بیست و هفتم رجب و نیمه شعبان و برخی انواع شیرینی که باید در روز عاشورا آماده شود. حکم شرع در این باره چیست؟

ایشان پاسخ دادند:

«اما اظهار شادی در روز عید فطر و قربان اگر با رعایت حدود شرع باشد اشکالی ندارد از جمله اینکه مردم برای این روز غذا و نوشیدنی و مانند آن فراهم کنند و از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - ثابت شده که فرمودند: **روزهای تشریق روزهای خوردن و نوشیدن و یاد الله عزوجل است.** منظور از روزهای تشریق، سه روز پس از عید قربان است چرا که مردم قربانی می‌کنند و از گوشت قربانی خود می‌خورند و از نعمت‌های خداوند لذت می‌برند و همینطور در روز عید فطر که اظهار شادی و سرور اگر از حدود شرعی فراتر نرود اشکالی ندارد.

اما اظهار شادی در شب بیست و هفتم رجب یا نیمه شعبان یا روز عاشورا اصل و اساسی در شرع ندارد بلکه مورد نهی است و مسلمان در صورت دعوت شدن به چنین مناسبت‌هایی نباید در آن شرکت کند، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **برحذر باشید از امور نوساخته زیرا هر نوساخته‌ای [در دین] بدعت است و هر بدعتی گمراهی است.**

برخی از مردم مدعی هستند که شب بیست و هفتم رجب همان شبی است که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در آن به معراج رفته‌اند، اما این از ناحیه تاریخی ثابت نیست و هر چه ثابت نشده باشد باطل است و آنچه بر باطل بنا شده نیز باطل است و حتی اگر فرض کنیم که معراج در این شب رخ داده باز هم نباید در آن شعائر اعیاد و عبادت خاصی قرار دهیم زیرا این از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و یارانشان که نزدیک‌ترین مردم به ایشان و حریص‌ترین مردم به پیروی از سنت ایشان و پیروی شریعت‌شان بودند ثابت نشده است، بنابراین چگونه برای ما روا خواهد بود که چیزی را که در دوران خود پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و اصحابشان نبوده اختراع کنیم؟!

حتی درباره شب نیمه شعبان و بزرگداشت و احیای آن نیز از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - چیزی نقل نشده و بلکه برخی از تابعین این شب را با نماز و ذکر زنده نگه می‌داشتند نه با خوردن و شادی کردن و اظهار شعائر و رسوم اعیاد».

فتاوی اسلامیة (۴/ ۶۹۳).

والله اعلم